

8. 4. 2002

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Navrhovaný systém placení školného

Za studium na veřejné vysoké škole je povinen student, který na ní studuje v bakalářském či magisterském studijním programu, platit za každý školní rok roční poplatek za studium. Toto je text prvního odstavce úvodního paragrafu návrhu zákona o školném, resp. zákona o změně financování studia na vysoké škole, jak jej předložila skupina poslanců.

Za studium na veřejné vysoké škole je povinen student, který na ní studuje v bakalářském či magisterském studijním programu, platit za každý školní rok roční poplatek za studium. Toto je text prvního odstavce úvodního paragrafu návrhu zákona o školném, resp. zákona o změně financování studia na vysoké škole, jak jej předložila skupina poslanců. Cílem tohoto příspěvku bude zejména analýza navrženého mechanismu splácení poplatku, což je pro většinu případných plátců tím nejdůležitějším.

Je celkem jasné, že cílem zákona bylo zvýšit objem finančních prostředků přitékajících do vysokoškolských rozpočtů, a tím umožnit zkvalitnění výuky prostředky dosud nedostupnými. Druhým podstatným východiskem byla snaha neomezit přístup k vysokoškolskému vzdělání příslušníkům nižších sociálních vrstev, kteří by se případného zatížení svých rodinných rozpočtů zalekli a radši na vysoké škole vůbec nestudovali. Problém vyplývající z protichůdnosti uvedených tezí byl a je řešen různorodě a více či méně jednostranně v mnoha vyspělých státech světa, ale řešení navrhované zde je v něčem nové a možná vůbec ne špatné.

Jak vyplývá z citace v úvodu tohoto článku, každý student veřejné vysoké školy by měl za své studium platit školné. Jeho výše by měla být stanovena každou vysokou školou pro jednotlivé studijní obory dle tímto návrhem zákona určených pravidel. Způsob placení tohoto poplatku je však rozdělen do tří typů. Základní možností samozřejmě je, že student (resp. jeho rodina) má k dispozici dostatek finančních prostředků a bude si jej hradit v zákonem stanovených dvou splátkách ročně sám a dalšími alternativami se nemusí nijak zabývat.

Druhou, návrhem zákona již výrazně více rozpracovanou variantou je, že povinnost platit školné převezme na základě půjčky na školné za studenta některá z komerčních bank působících v České republice. Student by s takovou bankou uzavíral každoročně uvedenou smlouvu, která by upravovala všechny nezbytné náležitosti takového smluvního vztahu. Banky by při uzavírání těchto smluvních typů však byly vázány některými omezeními, například stanovenou úrokovou mírou, povinností označovat názvem „Půjčka na školné“ pouze smlouvy uzavírané v režimu tohoto navrhovaného zákona apod. Důležitým pak je zároveň stanovení doby, kdy studentovi (resp. bývalému studentovi) vzniká povinnost splácet svůj dluh u banky. Tato povinnost vzniká prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, kdy studentův průměrný měsíční příjem překročil celostátní průměrný příjem vyhlášený Českým statistickým úřadem. V případě, že by se mzda či plat (posuzovaný dle potvrzení zaměstnavatele nebo daňového přiznání) opět snížil pod uvedenou hranici, mohl by bývalý student požádat o přerušování splátek.

Atraktivita půjčky na školné pro banky by neměla vyplývat pouze z výše úrokové sazby jako u běžných spotřebních úvěrů, ale také z typu klientely, kterou si tak získává a dále z toho, že u půjčky na školné vymezené tímto zákonem jsou splátky úroků odečitatelnou položkou ze základu daně. Je tedy dáno na výběr bance, zda o takového klienta má zájem a je ochotna jej v počátku podpořit.

Zároveň lze vyslovit odvážnou domněnku, že pokud by splácení těchto půjček bylo vázáno na výši dosahovaných příjmů klientů, byly by banky zainteresovány na kvalitě výuky na vysokých školách a mohly tak představovat jakýsi prvek nepřímé kontroly kvality absolventů.

Poslední variantou financování vysokoškolského studia určenou pro příslušníky nejnižších sociálních vrstev je odklad úhrady školného. Ten je poskytován na základě žádosti studenta adresované příslušné vysoké škole a doložené dvěma písemnými odmítnutími bank uzavřít s tímto studentem smlouvu o půjčce na školné. Pokud vysoká škola žádosti studenta vyhoví, uzavře s ním písemnou smlouvu o odkladu úhrady školného, s platností na jeden rok, jeden obor a jedno studium. V této smlouvě bude stanovena výše odloženého školného, studovaný obor a fakulta, podmínky splácení, úrok a sankce. V následujícím roce by musel takový student o odložení úhrady školného opět zažádat a znovu tuto žádost doložit dvěma písemnými odmítnutími od bank.

Návrh zákona počítá s vytvořením nové organizační složky státu podřízené Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy – Správy odloženého školného. Tato by měla mj. evidovat všechny úspěšné žádosti o odložení úhrady školného, přijímat platby na úhradu školného, vymáhat dlužné částky, ukládat pokuty a získané prostředky převádět do státního rozpočtu. V jejím čele by měl stát vedoucí, jmenovaný ministrem školství, mládeže a tělovýchovy, rozpočet Správy by měl být součástí rozpočtové kapitoly ministerstva školství.

Bývalý student, kterému bylo v průběhu studia vyhověno a úhrada školného odložena, by byl poté, co jeho průměrný měsíční příjem překročí výše uvedený limit, povinen splácet toto školné na účet Správy odloženého školného. Zároveň by měl každý takový student povinnost ohlásit, že jeho příjem překročil stanovený limit a jemu tedy vyvstala povinnost platit odložené školné. Za nedodržení této ohlašovací povinnosti by Správa ukládala pokuty (do 50.000,- Kč). Úhrada odloženého školného by byla příjmem státního rozpočtu, což je logickým důsledkem toho, že samotné studium by bylo v jeho průběhu financováno právě z veřejných prostředků.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamáce vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)